

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Prolegomena sex, & duos priores libros De Necessitate Divinæ
Gratiæ Ad Honesta Opera

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1620

Cap. I. An gratia, de qua in præsentī agitur, sit donum Dei gratuitum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94086)

PROLEGOMENON III.

DE COMMUNI RATIONE GRATIÆ, ET VARIIS MODIS, SEV MEMBRIS, AVT SIGNIFICATIS EIVS.

CAPVT PRIMVM.

An gratia, de qua in presenti agitur, sit donum Dei gratuitum?

Ost explicationem liberi arbitrij, quod est veluti gratiæ fundamentum, duo de gratia ipsa præmittenda videntur. Vnum est, quid nomine gratiæ in presenti intelligatur, magis quid nomen significet, quam quid res ipsa sit, declarando. Aliud est, varia genera gratiarum distinguere, tum vt nonnullas gratias, quæ ad præsentem doctrinam non pertinent, separemus; tum etiam vt terminos varios explicemus, quibus postea nobis vtendum est, vt ita sit expeditior disputatio. Tum denique vt hæreticorum deceptiones vitemus, qui sub varijs huius vocis amphibologis suis errores introducere conantur.

Prima igitur vocis, gratiæ, etymologia ex eo sumpta videtur, quod gratis datur. Significauit hoc Aristotel. libr. 2. Rhetor. ad Theod. c. 7. dicens, gratiam esse, per quam dicuntur rogati grati aliquid facere, non pro re aliqua, neque vt sibi quicquam, qui faciunt, subueniant, sed vt cui faciant. Et, quod caput est, hanc gratiæ proprietatem supponit Apostolus ad Roman. 11. cum dixit. Si autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratiam non est gratia, quia nimirum, si ex operibus esset, non gratis daretur, ac subinde gratia non esset. Est ergo de ratione gratiæ, vt gratis detur. Vnde etiam cap. 4. dixit. Et, qui operatur, merces non deputatur secundum gratiam, sed secundum debitum, vtique quia quod soluitur vt debitum, nõ gratis datur. Vnde etiam est illud Augustini tract. 3. in Ioann. Quid est gratia? gratis data. Quid est gratia? donata, non reddita. & serm. 61. de Verb. Domini cap. 1. Ideo gratia, quia gratis datur. Et similia habet in Psalm. 49. in fine, & alibi sæpe, dicta testimonia Pauli expendens. Eandemque gratiæ etymologiam notauit Isidor. libro septimo. Etymolog. capit. 3. Qui etiam ob hanc causam in Comment. ad libr. 1. Reg. cap. 10. gratiam lacti matris comparat. Quia lac, inquit, est in carne gratuitum, vbi mater non querit accipere, sed satagit dare: hoc mater gratis dat, & contristatur si desit, qui accipiat. Quomodo autem hæc etymologia seu denominationis gratiæ per quandam excellentiam, seu antonomasiam in propriam Dei gratiam, de qua tractamus, conueniat, in discursu materiæ, & præsertim in lib. 4. explicandum est.

Ex hac etymologia colligimus primum, & quasi genericum gratiæ significatum esse idem, quod donum gratis collatum. Quia verò hæc dona multiplicia esse possunt, ideo diuersa esse possunt genera gratiarum, de quibus ait Paulus 2. Cor. 9. Potens est autem Deus, omnem gratiam abundare facere in vobis, & ca. 12.

Diuisiones gratiarum sunt, &c. Ad duo verò capita omnes gratiæ reducuntur, pertinentque ad duo prima significata ex tribus, quæ posuit D. Thom. 1. 2. qu. 110. art. 1. Primo enim gratia significat amorem, nam est primum donum, quod ab aliquo alteri conferri potest, soletque non solum gratis exhiberi, sed etiam esse radix aliorum donorum, ac beneficiorum, quæ gratis donantur, vt ibidem D. Thomas notauit. Et sumitur ex illo Ioan. 3. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum unigenitum daret. Hinc ergo nomen gratiæ significare solet in Scriptura amorem, vt in illis locis, in quibus dicitur homo inuenisse gratiam apud Deum, vt de Noe dicitur Genes. 6. & de Moyse Exod. 23. Et de Virgine Luc. 1. Et in eis etiam, in quibus vnus homo dicitur gratiam apud alium inuenire, vt Genes. 30. Inueniam gratiam in conspectu tuo, Et Exod. 3. Dabo populo huic gratiam coram Aegyptijs, & apud Latinos sunt phrales similes in vsu, sic enim dicitur quis inire gratiam cum aliquo, vel recipi, esse, aut retribui in gratiam illius, id est, in beneuolentiam, vel amicitiam eius. Secundo verò significat gratia dona, quæ ex amore gratis dantur, quæ significatio est frequentissima in Scriptura, Ephes. 4. Vnicuique nostr

82 Prolegom III. De communi ratione gratiæ, & de varijs eius memb.

At verò amor diuinus non supponit obiectum bonum, sed facit, ideoq; donum illud, quod hominem reddit amabilem Deo, proprijsimè dicitur gratia secundo modo supra posito, scilicet, quia est donum gratis à Deo collatum; de quo maximè intelligitur illud Ioann. 1. *Plenum gratiæ & veritatis*, & illud, *Gratia & veritas per Iesum Christum facta est*, &c. & similia. Et hæc est gratia, de qua potissimè in hac materia tractamus, sub qua tamen multa comprehenduntur, quæ insequentibus distinguemus.

5.
Gratiæ
gratia dicitur.

Prius autem notare oportet tertium nominis gratiæ significatum à D. Thoma supra traditum, & à precedentibus deriuatum: nam quia beneficium gratiæ collatum gratia est, & beneficij acceptio gratitudinem postulat, ideo gratitudo etiam ipsa, seu gratiarum actio gratia vocata est, quasi gratia pro gratia. Atque hoc modo dixit Dauid. 2. Reg. 2. *Retribuatur quidem vobis Dominus misericordiam, & veritatem, sed & ego reddam gratiam*, &c. Et cap. 15. *Ostendisti gratiam & fidem*. Et hoc etiam modo videtur sumi à Paulo ad Coloss. 3. dicente. *In gratia cantantes in cordibus vestris Deo*, id est, in gratiarum actione, vt exponit Anselmus, & consonant D. Thomas, & Adam. Item ex Corinth. 10. ibi. *Si quid ego cum gratia participo*, id est, cum gratiarum actione. Et hinc ortum est illud Sophoclis, *Gratiæ gratiam parit*, quia beneficium gratis collatum gratitudinem postulat, & inde etiam apud Latinos ortæ sunt phrasæ illæ *habere gratiam*, vel *referre*, aut *agere*. Et in eadem significatione ipsam virtutem gratitudinis gratiam appellauit D. Thomas 2. 2. q. 106. art. 1. cum Ciceron. libr. 2. de Inuent. prope finem, & Augustino lib. 83. *Question. q. 31. vbi sic ait. Gratia est, in qua amicitiarum, & officiorum alterius memoria, & remunerandi voluntas continetur.*

6.
Deus gratiam dare, sed accipere minime potest.

Inter has verò gratiæ significationes, seu significationes ipsa ad Deum comparata, est obiter notanda differentia, quod gratia priori modo sumpta pro dono gratuito habet locum in Deo actiue, non passiue; accepta verò posteriori modo habet locum in Deo passiue, seu obiectiue, non actiue, id est, Deus potest gratiam facere, id est, gratuitum donum donare, non verò recipere. Prior pars prioris membri nota est, quia Deus est primum principium bonorum omnium, quæ in omnibus alijs rebus inueniuntur, & consequenter est fons omnium gratiarum, vt insequentibus sæpius ostenditur. Posterior verò eiusdem membri pars etiam est certa: nam (vt ait Paulus ad Roman. 11.) *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* Nemo enim potest beneficium gratuitum facere Deo, sed obsequium pro priori beneficio accepto reddere. *Quoniam ex ipso* (ait Paulus) *& in ipso, & per ipsum sunt omnia*. Et ideo qui aliquid Deo tribuit, ab ipso habet, vt tribuat, & consequenter non tribuit, sed retribuit, & propterea donum Deo collatum nõ potest habere rationem gratiæ, quam homo Deo faciat, id est, beneficij gratuiti, sed retributionis, & obsequij debiti. Quia semper ad illum dicere possumus, & debemus. *Tua sunt omnia, & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi*. 1. Paralip. 29. Item benefactor, propriam gratiam facit, sub ea ratione superior est recipiente, nam est causa alicuius boni illius; Deus autem sub nullo respectu potest esse homine inferior: ergo non potest ab illo recipere beneficium, sed illi conferre. Denique ideo nulla est in nobis virtus, quæ inclinet ad beneficium præstandum Deo, sed ad colendum, & honorandum, & gratias agendum illi debitas pro beneficijs acceptis: & eadem ratione ipsummet amorem, tanquam debitum illi reddimus, neque in diuino obsequio potest vnquam homo facere aliquid vltra debitum saltem ob gratitudinem, vel religionem. In quo multum semper differt inter Deum, & hominem, etiam si homo vt Dominus ad seruum suum comparetur. Ac propterea Deus nunquam est capax recipiendi gratiam, sed præstandi.

7.

Et hinc facile probatur alterum membrum quo-

ad vtramque eius partem. Prior enim, scilicet Deum esse capacem gratiæ posteriori modo acceptæ, per se nota